

Глобальні демографічні проблеми сучасності

Хромова Д.Д.

науковий керівник: Антоненко К.В.

Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу,

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин,

Національний авіаційний університет,

Київ, Україна

Dariakhrom013@gmail.com

Анотація — робота присвячена розгляду демографічної проблеми в світі. Розглянуто дані за останні роки: популяція в світі, найбільш заселені країни, країни з найвищою народжуваністю та смертністю, країни з найвищим та найменшим приростом популяції, причини смертей в світі, а також кількість робочої сили. Проаналізовано зв'язок демографії й економіки.

Ключові слова — глобальна демографічна проблема, популяція, негативний та позитивний прирости, народжуваність, смертність.

I. ВСТУП

Важливість дослідження демографічної ситуації в світі полягає в тому, що кожен рік відбуваються певні зміни в параметрах (населення світу загалом та кожної країни окремо, народжуваність, смертність в країнах, причини смерті, міграція тощо), які торкаються не тільки соціальної сфери життя, але й економічної, політичної та інших.

Світові демографічні проблеми зачіпають інтереси всього людства, тому їх врегулювання можливе тільки за умови спільних зусиль різних країн і світових організацій.

Поняття «глобальні демографічні проблеми» почало вживатися в 1950-70-х роках в науковій літературі, де підкреслювалось особливе значення народонаселення. В даний час вчені привертають свою увагу до вивчення проблеми регіональної диференціації світових процесів народонаселення і їх впливу на світову економіку. Різні тенденції в демографічному розвитку країн підвищують розрив в рівнях економічного розвитку між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються.

II. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Демографічний чинник є одним із визначальних для забезпечення стабільного розвитку як держави, так і міжнародних угруповань. Саме з цієї причини слід першочергово розглядати демографічні проблеми в регіонах. Кожна нація представляє собою важливий ресурс, втрати якого дестабілізують та послаблюють країну, загрожують її національній безпеці.

Сучасні тенденції показують збільшення населення у світі, але цей показник є нерівномірним. Тобто в одних регіонах кількість людей є низькою, в інших — дуже високою.

Світова демографічна ситуація вимагає серйозних наукових досліджень з таких питань, як: допустимі межі

чисельності населення Землі з урахуванням природних обмежень; ймовірні терміни припинення зростання чисельності світового населення; можливі шляхи стримування зростання населення країн, що розвиваються, тощо.

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

На сьогоднішній день ми можемо спостерігати зростання кількості населення в світі. За останні 6 років популяція стабільно зростає на 0,5% щорічно. На рис. 1 можна побачити, що станом на 2017 рік популяція людей становила 7,61 млрд. осіб в світі.

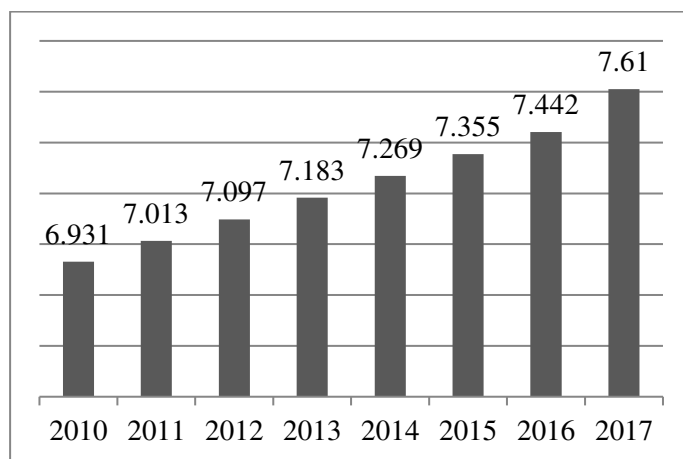

Рис.1. Динаміка зміни кількості осіб в світі за період 2010-2017 років, млрд осіб

За 2017 рік найбільш населеними державами стали: Китайська Народна Республіка — 18,4% від загальної кількості населення світу; Індія — 17,5%; США — 4,33%. Якщо оцінювати топ-10 найнаселеніших країн, то список поповнять: Індонезія, Бразилія, Пакістан, Нігерія, Бангладеш, Росія, Мексика.

За рівнем народжуваності в країні лідуючі позиції займають: Нігерія — 6,49 народжених на тисячу жінок; Ангола — 6,16; Малі — 6,01; Бурунді — 5,99 та Сомалі 5,8 народжених. Загалом, оцінюючи народжуваність, можна помітити, що найбільша кількість народжених дітей саме у країнах третього світу та у декількох країнах другого світу.

За рейтингом смертності перші 5 місць займають: Лесото — 15 померлих на тисячу осіб; Литва — 14,6; Болгарія — 14,5; Латвія — 14,5; Україна — 14,4. Ці країни стабільно займають першу п'ятірку, конкуруючи між

собою. У топ-50 країн за смертністю можна побачити велику кількість європейських країн.

До країн з найбільшими темпами приросту населення можна віднести станом на 2017 рік: Оман – 5,2%; Науру – 4,5%; Екваторіальну Гвінею – 3,8%; Нігерію – 3,8% та Бахрейн – 3,8%.

До країн з найбільш негативним приростом (скороченням) населення відносять: Пуерто-Ріко – 1,8%; Сирію – 1,6%; Литву – 1,1%; Андорру – 0,9%; Латвію – 0,9%.

Ситуація з країнами з негативним приростом не є однозначною. Наприклад, Пуерто-Ріко – вільно асоційована держава під юрисдикцією США, що означає вільну міграцію населення з Пуерто-Ріко до країни, в якій існують більш привабливі умови для життя.

З Оманом спостерігаємо зворотню ситуацію – 46% населення в країні – це емігранти, а загальне населення досить невелике (близько 4,5 мільйона).

Проаналізувавши рівень смертності в країнах, хотілося б зупинитися на причинах смерті. По-перше, найпоширенішою причиною в світі є ішемічна хвороба серця (8,76%) та інфаркт (6,24%), що свідчить про особливості сучасного темпу життя. Наступними в списку йдуть респіраторні інфекції (3,19%), хронічні обструктивні хвороби легенів (3,17%) і рак дихальних органів (1,69%), що пов'язано з екологічним станом в світі.

Для кожного регіону є свої окремі поширені причини смертей. Наприклад, в Німеччині найпоширенішими є хвороби серця; в країнах третього світу – діарея та шлункові інфекції; в США – діабет та хвороби, пов'язані з кровоносною системою.

Демографічна ситуація, як зазначалося вище, має пряме відношення до економічної ситуації в світі та в країні. Кількість населення, «якість населення», тобто освіта та кваліфікація, грають безпосередню роль у формуванні робочої сили.

Робоча сила – сукупність фізичних здібностей, а також духовних здібностей, якими володіє людина, і які вона використовує в процесі виробництва. Тобто це здатність людини до праці, а сама праця в цей час – процес реалізації цієї здібності.

За динамікою зміни кількості робочої сили можна побачити планомірне зростання, що характеризує поступовий розвиток в світі (рис. 2).

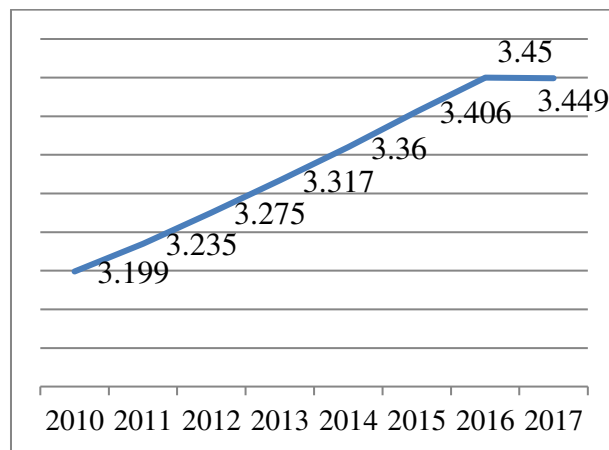

Рис.2. Кількість робочої сили в світі за 2010-2017 роки, млрд осіб

За даними по країнах, провідні позиції за кількістю робочої сили займають розвинені країни чи країни з перехідною економікою. Також не можна не вказати, що велика кількість робочої сили зареєстрована саме у США, Китаї, Росії та європейських країнах, які, в свою чергу, є розвиненими та в них діють підвищені стандарти.

IV. ВИСНОВКИ

У сучасному житті поняття «демографія» стає все більш актуальним і важливим для всіх сфер діяльності людини. Сучасні світові тенденції задають нові норми розрахунку кількості як населення, так і робочої сили.

З одного боку, ми бачимо помітну тенденцію до зростання кількості населення в світі. Станом на 2017 рік ця цифра становить 7,61 млрд. осіб та не перестане зростати. Основну частину цього показника складає населення 10 країн: КНР, Індії, США, Індонезії, Бразилії, Пакистану, Нігерії, Бангладешу та Росії.

Економічне зростання будь-якого господарюючого суб'єкта обумовлено перш за все трудовим потенціалом як складовою частиною економічного потенціалу. Трудовий потенціал, з одного боку, – це інтегральна характеристика працездатного населення, а з іншого боку, він є дуже важливою і невід'ємною складовою частиною людського потенціалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Birth rate. // CIA. – 2017.
- [2] Death rate. // CIA. – 2017.
- [3] Air Navigation Report 2016 Edition, 2016
- [4] Labor force DATA [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.TOTL.IN?year_high_desc=false.
- [5] Population Total [Електронний ресурс] // Worldbank. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL>.